

Näringsutskottets betänkande 2023/24:NU2

Utgiftsområde 19 Regional utveckling

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2024 inom utgiftsområde 19, som uppgår till ca 3,9 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om ändring i lagen om regionalt utvecklingsansvar och om vissa bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

I betänkandet finns fyra särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2023/24:1 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Tre yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Budgetprocessen i riksdagen	4
Betänkandets disposition	5
Utskottets överväganden.....	6
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19	6
Utskottets bedömning	6
Statens budget inom utgiftsområde 19	8
Utskottets ställningstagande.....	14
Särskilda yttranden	17
1. Statens budget inom utgiftsområde 19 (S).....	17
2. Statens budget inom utgiftsområde 19 (V)	18
3. Statens budget inom utgiftsområde 19 (C)	19
4. Statens budget inom utgiftsområde 19 (MP)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	22
Propositionen	22
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	22
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	23
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....	24
<i>Bilaga 4</i>	
Regeringens lagförslag	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Statens budget inom utgiftsområde 19

a) Anslagen för 2024

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 utgiftsområde 19 punkt 2 och avslår motionerna

2023/24:2338 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),

2023/24:2635 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) och

2023/24:2743 av Elisabeth Thand Ringqvist (C).

b) Lagförslaget

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 utgiftsområde 19 punkt 1.

c) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:1 utgiftsområde 19 punkt 3.

Stockholm den 7 december 2023

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Elisabeth Thand Ringqvist (C)*, Fredrik Olovsson (S)*, Mats Green (M), Monica Haider (S)*, Jessica Stegrud (SD), Mattias Jonsson (S)*, Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Marianne Fundahn (S)*, Josef Fransson (SD), Isak From (S)*, Anna af Sillén (M), Birger Lahti (V)*, Eric Palmqvist (SD), Elin Söderberg (MP)*, Louise Eklund (L) och Lili André (KD).

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2023/24:1 i de delar som gäller utgiftsområde 19 Regional utveckling och tre motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2023/24. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Även motionsförslagen finns i bilaga 1. I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2024 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet föreslår i sina respektive budgetmotioner. Regeringens lagförslag finns i bilaga 4.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen tog den 29 november 2023 ställning till regeringens förslag och beslutade om utgiftsramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling. I detta betänkande föreslår näringsutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom ett enda beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Regeringen ska enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlar utskottet förslagen om anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 19 Regional utveckling samt regeringens lagförslag.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 19

Inledning

Näringsutskottet har sedan 2015 kontinuerligt följt upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen, utgiftsområdena 19 Regional utveckling, 21 Energi och 24 Näringsliv. Uppföljningen 2015 omfattade i första hand en översiktlig genomgång och analys av de mål och indikatorer som används inom respektive utgiftsområde. Därutöver undersöktes resultatredovisningens struktur och förhållandet mellan mål, indikatorer och vissa resultat. Efterföljande år har utskottet följt upp i vilken utsträckning regeringen har beaktat och tillgodosett de synpunkter utskottet har haft på resultatredovisningen. Hösten 2017 genomfördes därutöver en närmare uppföljning av ett anslag per utgiftsområde. Utskottets senaste iakttagelser och bedömningar redovisas i utskottets budgetbetänkanden för respektive utgiftsområde (bet. 2023/24:NU1, bet. 2023/24:NU2, bet. 2023/24:NU3).

Utskottets grupp för uppföljning och utvärdering har under dessa år även vid behov fört en dialog med berörda statssekreterare om regeringens resultatredovisning.

Utskottets bedömning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat, och redovisningen ska vara anpassad till utgiftsområdena. Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet (prop. 2019/20:1 utg.omr. 19, bet. 2019/20:NU2, rskr. 2019/20:113).

I likhet med föregående år vill utskottet inledningsvis framhålla betydelsen av att resultatredovisningen i budgetpropositionen är klar och tydlig eftersom den utgör ett viktigt underlag för riksdagens beredning av statens budget. Resultatredovisningen bör enligt utskottets uppfattning utformas på ett sådant sätt att den bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de olika insatserna leder till. Sedan flera år tillbaka pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen och om hur regeringens resultatredovisning till riksdagen kan utvecklas. Denna dialog är betydelsefull och har på flera sätt bidragit till att utveckla och förbättra den resultatredovisning som lämnas i budgetpropositionen. Inom utgiftsområde 19 Regional utveckling har regeringen gjort ett flertal ändringar i redovisningen med hänvisning till utskottets synpunkter om indikatorer, mål och redovisningens struktur. Mot denna bakgrund välkomnar

utskottet att regeringen i propositionen anger att den avser att fortsätta att utveckla resultatredovisningen i dialog med näringsutskottet. Utskottet vill i det följande lyfta fram några iakttagelser det har gjort vid genomgången av resultatredovisningen, som haft fokus på tidigare synpunkter från utskottet.

Utskottet kan konstatera att strukturen i resultatredovisningen och redovisningen av genomförda insatser är tydligt kopplade både till de centrala bedömningsgrunderna, till de strategiska områdena och till de centrala och kompletterande indikatorerna. Utskottet noterar att regeringen sedan föregående år har gjort vissa förändringar av de kompletterande indikatorerna, exempelvis inom indikatorområdet Stöd till kommersiell service i gles- och landsbygder. Vidare noterar utskottet att regeringen har gjort vissa ändringar i de centrala bedömningsgrunderna för att bedöma måluppfyllelsen. Med hänvisning till att tillgänglighet till kommersiell service är viktigt för att uppnå en hållbar regional utveckling har regeringen bl.a. lagt till en ny central bedömningsgrund – Återrapportering av arbetet med att främja tillgänglighet till kommersiell service för företag och medborgare i serviceglea områden. Därutöver har två av bedömningsgrunderna fått nya namn. Utskottet är generellt positivt till att regeringen successivt byter ut indikatorer och gör ändringar i bedömningsgrunderna, i de fall där regeringen bedömer att det finns mer relevanta sådana. Utskottet ser också positivt på att regeringen tydligt har beskrivit och motiverat varför den gör dessa förändringar.

Vidare anger regeringen i propositionen att det pågår ett utvecklingsarbete för att se över möjligheten att redovisa resultat kopplat till målet för den regionala utvecklingspolitiken samt att regeringen har tagit fram ett nytt uppföljningssystem för den projektverksamhet som finansieras av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder. Liksom utskottet tidigare har uttalat vill utskottet understryka vikten av att följa upp projektverksamheten gentemot målet för politikområdet och ser positivt på det pågående arbetet.

Regeringen har även angett att bedömningsgrunden Mäta regional utveckling – som senast redovisades i avsnittet om den övergripande utvecklingen i Sveriges län i budgetpropositionen för 2023 – framöver endast ska redovisas vartannat år. Av föregående års budgetproposition framgår vidare att bedömningsgrunden Vissa statliga myndigheters bidrag till den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken på motsvarande sätt endast ska redovisas vartannat år. Enligt utskottets uppfattning skulle en kortare, årligt återkommande redovisning av vilka bedömningsgrunder, indikatorer och resultat som endast redovisas vartannat år bidra till en ökad tydlighet och främja möjligheten att tillgodogöra sig resultatredovisningen mellan olika år.

Utskottet kan även konstatera att regeringen har hörsammat vad utskottet tidigare efterfrågat om att det saknats hänvisningar i resultatredovisningen till specifika anslag. Utskottet noterar att regeringen nu under respektive rubrik i resultatredovisningen tydligt redovisar från vilket eller vilka anslag som de beskrivna insatserna finansieras. Enligt utskottet medför denna förändring att kopplingen mellan anslag, insats och bedömning är mer transparent och att det

nu tydligt framgår från vilket eller vilka anslag som en insats finansieras. Utskottet välkomnar därför denna förändring.

När det gäller regeringens bedömning av måluppfyllelsen ser utskottet att det i avsnittet finns en tydlig koppling till indikatorer, bedömningsgrunder och de resultat som redovisas i resultatredovisningen. Regeringen lyfter också fram resultat inom ett flertal indikatorer som grund för sin bedömning. Enligt utskottets mening framgår det därmed tydligt på vilka grunder regeringen drar sina slutsatser om hur specifika insatser har påverkat måluppfyllelsen inom utgiftsområdet. Därtill noterar utskottet att regeringen i enlighet med utskottets tidigare önskemål redogör för insatser inom andra utgiftsområden som särskilt har bidragit till målet för den regionala utvecklingspolitiken. Utskottet vill dock peka på att regeringen i avsnittet om indikatorområdet Regionalt transportbidrag inte gör någon sammantagen bedömning av måluppfyllelsen, såsom den gör i övriga avsnitt.

Avslutningsvis kan utskottet sammantaget konstatera att regeringen har beaktat utskottets synpunkter från föregående år, bl.a. när det gäller avsnittets struktur och koppling till indikatorer och bedömningsgrunder, vilket ytterligare har bidragit till ökad läsbarhet och förståelse för regeringens bedömning av måluppfyllelsen.

Statens budget inom utgiftsområde 19

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt regeringens förslag, antar regeringens förslag till ändring i lagen om regionalt utvecklingsansvar och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2024 inom utgiftsområde 19 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Inledning

Den 29 november 2023 fattade riksdagen beslut om statsbudgetens ramar för de olika utgiftsområdena för 2024 och en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområdena för 2025–2026.

Tabell Regeringens och motionärernas förslag till ramar för utgifts- område 19 Regional utveckling

Miljoner kronor

År	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
2024 (föreslagen ram)	3 922	4 880	70	5 900	±0
2025 (beräknad ram)	4 088	20	70	5 900	±0
2026 (beräknad ram)	4 323	20	70	5 900	±0

Av tabellen ovan framgår regeringens och partiernas förslag till ram för utgiftsområde 19 Regional utveckling för 2024 och motsvarande beräkningar för 2025 och 2026. Andra uppfattningar än regeringens om utgiftsramarnas storlek redovisas i partimotionerna 2023/24:2654 (S), 2023/24:2385 (V) och 2023/24:2733 (C). I partimotion 2023/24:2689 (MP) redovisas ingen avvikande uppfattning mot regeringens när det gäller utgiftsramens storlek.

Finansutskottet beslutade den 21 september 2023 att bereda övriga utskott möjlighet att yttra sig över budgetpropositionen för 2024 samt de motioner om inkomster och utgiftsramar som berör utskottets beredningsområde. Den 19 oktober 2023 beslutade näringsutskottet att yttra sig till finansutskottet. Yttrandet från näringsutskottet till finansutskottet justerades den 26 oktober 2023 (yttr. 2023/24:NU1y). Näringsutskottet förordar i yttrandet att finansutskottet ska tillstyrka regeringens förslag i budgetpropositionen när det gäller utgiftsområde 19 Regional utveckling. I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP). Finansutskottet justerade betänkandet om utgiftsramarna (bet. 2023/24:FiU1) den 23 november 2023.

I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Utgångspunkten för beredningen är att ramen för utgiftsområde 19 Regional utveckling fastställs till 3 922 201 000 kronor för 2024 (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:FiU1, rskr. 2023/24:47).

Regeringens förslag till fördelning på olika anslag inom utgiftsområdet framgår av tabellen i bilaga 2. I bilagan redovisas också de förslag som finns i motionerna 2023/24:2635 (S), 2023/24:2338 (V) och 2023/24:2743 (C). Enligt förslaget i propositionen kompletteras två av anslagen inom utgiftsområdet med beställningsbemyndiganden för att regeringen ska kunna ingå ekonomiska åtaganden som leder till utgifter de kommande åren (se bilaga 3).

I det följande redovisas inledningsvis utgiftsområdets omfattning och vad regeringen anför om politikens inriktning. Därefter behandlas regeringens lagförslag om att ersätta begreppet regionalt tillväxtarbete med begreppet regionalt utvecklingsarbete i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsarbete. Därefter redovisas regeringens överväganden om anslagen inom utgiftsområdet och de föreslagna bemyndiganden som är kopplade till anslagen. Slutligen refereras de motioner som innehåller alternativa förslag till anslag.

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar insatser i form av projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service samt utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning. Statliga myndigheter och andra statliga aktörer som har verksamheter av särskild betydelse för möjligheterna att uppnå den regionala utvecklingspolitikens mål anges i propositionen.

Politikens inriktning

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2024 utgiftsområde 19 Regional utveckling att utvecklingskraften i städer, tätorter samt gles- och landsbygder ska stärkas och bidra till ett robust samhälle. För att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken ska villkoren för att bo, verka och leva i hela landet stärkas. Vidare anger regeringen att näringslivet ska ges goda förutsättningar att stärka konkurrenskraften, skapa jobb och bidra till gröna innovationer och till omställningen till en hållbar utveckling.

Regeringen framhåller att Sverige står inför stora samhällsutmaningar, bl.a. när det gäller demografiska förändringar, miljöproblem, klimatförändringar och social sammanhållning. Hållbarhet, inklusive ett jämställdhetsperspektiv, är enligt regeringen betydelsefullt i genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken. För att möta utmaningarna krävs en regional utvecklingspolitik där hela landet ges möjlighet att utvecklas utifrån sina särskilda förutsättningar. Den regionala utvecklingspolitiken är en viktig del i att bygga Sverige starkt och ju fler delar av landet som är utvecklingskraftiga och hållbara desto starkare blir hela Sverige, menar regeringen. Vidare framhåller regeringen att det är betydelsefullt att hela landet har en god tillgång till kommersiell och offentlig service, finansiellt kapital, kompetensförsörjning och en stark välfärd. Tillgänglighet till rättsväsen samt ett tryggt och stabilt energisystem med konkurrenskraftiga priser behövs i hela Sverige. Dessutom är tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet grundläggande för den regionala utvecklingen.

Enligt regeringen är det viktigt med en bredd av insatser inom många utgiftsområden för att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken. Regeringen lyfter bl.a. fram att tvärssektoriell styrning av resurser, regional hänsyn och ett territoriellt perspektiv är av betydelse för att nå detta mål. Även samordning mellan statliga myndigheter och en väl fungerande samverkan mellan myndigheter, regioner och kommuner samt samråd med näringsliv och civila samhällets organisationer är enligt regeringen avgörande för att uppnå målet.

Regeringen framför att den regionala utvecklingspolitiken bör samordnas med insatser inom andra utgiftsområden så att de kompletterar varandra och skapar synergier. Regeringen lyfter särskilt fram utgiftsområdena 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik, 20

Klimat, miljö och natur, 21 Energi, 22 Kommunikationer, 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och 24 Näringsliv. Vidare anges att regeringen avser att utarbeta en strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län som ska bidra till en hållbar regional utveckling.

När det gäller den nationella strategin för den regionala utvecklingspolitiken anger regeringen att den har identifierat vad som behöver utvecklas i det statliga genomförandet. Här nämns särskilt omställning till en hållbar regional utveckling, betydelsen av ett territoriellt perspektiv där hela landet ges ökad möjlighet att utvecklas samt ett samordnat genomförande där ansvar och uppgifter är tydliga.

Regeringen anger även att återförda medel motsvarande 410 miljoner kronor från finansieringsinstrument avsätts till Almi AB på anslaget 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Dessa har tidigare finansierats av Europeiska regionala utvecklingsfonden under programperioden 2007–2013 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. Medlen ska användas för det ursprungliga ändamålet, till förmån för små och medelstora företag, och innebär ett tillskott till kapitalförsörjningsinsatser för att regionalt stärka små och medelstora företags konkurrenskraft.

Härutöver framhåller regeringen att den regionala utvecklingspolitiken och det svenska genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik är nära integrerade. I Sverige ska Europeiska regionala utvecklingsfonden bidra till att stärka konkurrenskraften i alla delar av landet genom att främja den digitala och gröna omställningen. Insatsernas fokus är att stärka förutsättningarna för forskning och innovation samt att stärka arbetet med smart specialisering. En betydande del av medlen ska stödja små och medelstora företags konkurrenskraft. Fonden för en rättvis omställning ska bidra till omställningen av stålindustrin i Norrbottens län, metallindustrin i Västerbottens län och mineralindustrin i Gotlands län och kommer huvudsakligen att investera i fossilfri stål- och metallproduktion samt koldioxidlagring. Fonden kommer även att finansiera forskning, innovation, kompetensutveckling och utbyggnad av ren energiteknik. Inom ramen för Europeiska regionala utvecklingsfonden deltar Sverige också i Interregprogram som syftar till att främja samarbete över nationsgränser och därmed bidra till en integrerad och hållbar regional utveckling i Sveriges närområde. En betydande del av medlen kommer enligt regeringen att satsas på klimatanpassning, övergången till en cirkulär ekonomi samt en förstärkning av skyddet och bevarandet av miljön.

Förslag om en enhetlig terminologi

Regeringen föreslår att uttrycket regionalt tillväxtarbete i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar ska ersättas med uttrycket regionalt utvecklingsarbete. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Mot bakgrund av att målet för den regionala tillväxtpolitiken ändrades 2019 beslutade riksdagen även om en ändring i riksdagsordningen som innebär att

utgiftsområde 19 bytte namn till Regional utveckling i stället för Regional tillväxt (prop. 2019/20:100, bet. 2019/20:KU19, rskr. 2019/20:320).

Lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar har inte ändrats med anledning av den ändrade målsättningen för den regionala tillväxtpolitiken. Lagen innehåller därför bestämmelser om regionalt tillväxtarbete som gäller för den tidigare målsättningen. Från och med den 1 januari 2019 ansvarar samtliga regioner och Gotlands kommun för det regionala tillväxtarbetet. Att målsättningen för den regionala tillväxtpolitiken ändrat namn innebär i sig inte någon förändring av regionernas eller Gotlands kommuns uppgifter. Med regionalt utvecklingsarbete avses även fortsättningsvis insatser för att skapa en hållbar regional tillväxt och utveckling, dvs. arbetet ska innefatta ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv och ett jämställdhetsperspektiv.

Att terminologin i lagen om regionalt utvecklingsansvar inte stämmer överens med målet för den regionala utvecklingspolitiken skapar enligt regeringen en otydlighet inom området. Regeringens förslag syftar till att undanröja den otydligheten. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att 1, 2, 5 och 10 §§ i lagen ska ändras så att lagen stämmer överens med målet för den regionala utvecklingspolitiken och den terminologi som numera används inom området.

Regeringen har inte inhämtat Lagrådets yttrande. Regeringen framhåller att förslaget är författningstekniskt och av sådan beskaffenhet att Lagrådet inte behöver höras.

Anslag och bemyndiganden för 2024

Regeringen föreslår att 3 922 201 000 kronor anvisas till utgiftsområde 19 Regional utveckling för 2024. Hur beloppen fördelas på de olika anslagen inom utgiftsområdet framgår nedan och av bilaga 2. För två av anslagen föreslår regeringen att den ska bemyndigas att ingå ekonomiska åtaganden som leder till utgifter de kommande åren. Förslagen till bemyndiganden redovisas i bilaga 3.

I det följande redogörs för regeringens förslag till anslag och bemyndiganden för 2024 för utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder får användas till utgifter för statsbidrag till projektverksamhet (inklusive riskkapitalfonder, lånefonder och garantifonder), regionala företagsstöd, ersättning för vissa kreditförluster samt stöd till kommersiell service. Vidare får anslaget användas för viss administration, uppföljning och utvärdering samt viss central utvecklingsverksamhet. Dessutom får anslaget användas för ersättningar till regioner och Gotlands kommun för uppgifter om regionalt utvecklingsansvar. Regeringen föreslår att drygt 2 028 miljoner kronor anvisas till anslaget för 2024.

Vidare begär regeringen ett bemyndigande om att under 2024 för anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 780 miljoner

kronor 2025–2030. Regeringen framhåller att den övervägande delen av de stöd som beslutas inom ramen för anslaget antingen är fleråriga samverkansprojekt med många olika offentliga och privata aktörer eller fleråriga företagsinvesteringar. Medlen betalas ut när kostnader har uppstått. Enligt regeringen har de aktörer som kan fatta beslut om framtida åtaganden mot anslaget därför små möjligheter att påverka stödets utbetalningstakt.

Anslaget 1:2 Transportbidrag får användas till utgifter för statsbidrag till regionalt transportbidrag och avser kompensation till företag i de fyra nordligaste länen för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd för varor och stimulerar till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 29 miljoner kronor 2024 till följd av förväntade högre utgifter för godstransporter. Regeringen föreslår att närmare 480 miljoner kronor anvisas till anslaget för 2024.

Anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 får användas för utbetalningar av medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden för programperioden 2014–2020. Till följd av lägre utgifter under 2022 och förväntat lägre utgifter 2023 väntas i stället utgifterna bli högre 2024. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 74 miljoner kronor 2024. Regeringen föreslår att 334 miljoner kronor anvisas till anslaget för 2024.

Anslaget 1:4 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027 får användas för utbetalningar av medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning för programperioden 2021–2027. Regeringen föreslår att 1 080 miljoner kronor anvisas till anslaget för 2024.

Därutöver begär regeringen ett bemyndigande om att under 2024 för anslaget 1:4 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 200 miljoner kronor 2025–2030. Regeringen anger att verksamheten inom Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning bl.a. omfattar fleråriga projekt som medför utgifter för kommande budgetår.

Motionerna

Socialdemokraterna

I kommittémotion 2023/24:2635 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) förordas att riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell 1 i motionen. Enligt motionärernas förslag bör de totala utgifterna för utgiftsområdet uppgå till 8 802 201 000 kronor för 2024, vilket är 4 880 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Förslaget innebär en ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 20 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag på en satsning för att förstärka servicen i glesbygd. Motionärerna framhåller att både offentlig och kommersiell service ska vara tillgänglig i hela landet. Vidare föreslår motion-

ärerna att ett nytt anslag införs – 99:1 Kompensation för höga drivmedelskostnader – och att anslaget tillförs 4 860 miljoner kronor. Förslaget innebär bl.a. att invånare i kommuner som i huvudsak består av landsbygd och där behovet av bil är stort får en högre rabatt än invånare i områden som har en mer utbyggd kollektivtrafik.

Vänsterpartiet

I partimotion 2023/24:2338 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) förordas att riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell 1 i motionen. Enligt motionärerna bör de totala utgifterna för utgiftsområdet uppgå till 3 992 201 000 kronor för 2024, vilket är 70 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår. Förslaget innebär en ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 40 miljoner kronor i jämförelse med regeringens förslag för en satsning i anslutning till det särskilda driftsstödet i utsatta och sårbara områden. Satsningen syftar till att stärka den lokala kommersiella servicen på landsbygden och möjliggöra insatser för att modernisera och digitalisera lanthandeln. Vidare innebär förslaget en ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för ett riktat stöd för ökad turism till kommuner med hög andel urskog. Enligt motionärerna bär många glest befolkade kommuner ett betydande ansvar för skyddade skogar med höga naturvärden. Dessa kommuner bör kompenseras genom ett ökat statligt stöd för turistsatsningar, menar motionärerna.

Centerpartiet

I kommittémotion 2023/24:2743 av Elisabeth Thand Ringqvist (C) föreslås att riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabellen i motionen. Enligt motionären bör de totala utgifterna för utgiftsområdet uppgå till 9 822 201 000 kronor för 2024, vilket är 5 900 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Motionären föreslår att ökningen förs till ett nytt anslag – 99:2 Nedsättning av bränslepriser på landsbygden. Det är prioriterat att till viss del kompensera vissa hushåll för de ökade kostnaderna för drivmedel, menar motionären.

Utskottets ställningstagande

Regeringen anger i budgetpropositionen att målet för den regionala utvecklingspolitiken ska uppnås genom att stärka villkoren för att bo, verka och leva i hela landet. Utskottet delar denna uppfattning. Utvecklingskraften i städer, tätorter samt gles- och landsbygder behöver stärkas och bidra till ett robust samhälle. Även näringslivet ska ges goda förutsättningar att stärka konkurrenskraften, skapa jobb och bidra till gröna innovationer och omställningen till en hållbar utveckling.

Regeringen framhåller att Sverige står inför stora samhällsutmaningar, bl.a. när det gäller demografiska förändringar, miljöproblem, klimatförändringar och social sammanhållning. Utskottet instämmer i att det för att möta dessa utmaningar krävs en regional utvecklingspolitik där hela landet ges möjlighet att utvecklas utifrån sina särskilda förutsättningar. Den regionala utvecklingspolitiken är en viktig del i att bygga Sverige starkt och ju fler delar av landet som är utvecklingskraftiga och hållbara desto starkare blir hela Sverige. Utskottet delar även regeringens uppfattning om att det är betydelsefullt att hela landet har en god tillgång till kommersiell och offentlig service, finansiellt kapital, kompetensförsörjning och en stark välfärd. Hela Sverige behöver även ha tillgång till rättsväsen och ett tryggt och stabilt energisystem med konkurrenskraftiga priser. Vidare är tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet grundläggande för den regionala utvecklingen.

Utskottet är positivt till att regeringen framhåller att det behövs en bredd av insatser inom många utgiftsområden för att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken. Samordning och samverkan mellan myndigheter, regioner och kommuner samt med näringsliv och det civila samhällets organisationer är avgörande för att uppnå målet. Vidare ställer sig utskottet bakom regeringens avsikt att utarbeta en strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län som ska bidra till en hållbar regional utveckling.

Den regionala utvecklingspolitiken och det svenska genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik är nära integrerade. Utskottet instämmer i vad regeringen anför om att Europeiska regionala utvecklingsfonden i Sverige ska bidra till att stärka konkurrenskraften genom att främja den digitala och gröna omställningen. Insatsernas fokus är bl.a. att stärka förutsättningarna för forskning och innovation samt arbetet med smart specialisering. Inom ramen för fonden deltar Sverige också i Interregprogram som syftar till att främja samarbete över nationsgränser och därmed bidra till en integrerad och hållbar regional utveckling i Sveriges närområde. Vidare förväntas Fonden för en rättvis omställning bidra till omställningen av stålindustrin i Norrbottens län, metallindustrin i Västerbottens län och mineralindustrin i Gotlands län och kommer huvudsakligen att investera i fossilfri stål- och metallproduktion samt koldioxidlagring.

Mot denna bakgrund välkomnar utskottet regeringens förslag till anslagsfördelning och bemyndiganden som enligt utskottets uppfattning är väl avvägt. I tre motioner lämnas förslag om ökade anslag inom utgiftsområdet i förhållande till vad regeringen har förslagit. Med anledning av dessa motioner vill utskottet anföra följande.

I två motioner föreslås ökning av anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder. Förslagen avser bl.a. en satsning för att främja turism i kommuner med hög andel urskog och en förstärkt tillgång till offentlig och kommersiell service i glesbygd. Därutöver lämnas förslag om att modernisera och digitalisera lanthandeln. När det gäller service i glesbygd vill utskottet hänvisa till det särskilda driftsstödet som infördes 2018 för butiker i lands- och glesbygd.

Regeringen anger i propositionen att driftsstödet har bidragit till en stabil struktur av dagligvarubutiker i gles- och landsbygder. Vidare anges att de butiker som får stöd till kommersiell service har en högre överlevnadsgrad än andra, vilket indikerar att det statliga stödet till kommersiell service bidragit positivt till tillgången till kommersiell service i gles- och landsbygder. Utskottet instämmer med regeringen att en god tillgång till kommersiell och offentlig service i hela landet är betydelsefull och grundläggande för att det ska vara attraktivt att bo, leva och verka i alla delar av landet. Tillgänglighet till olika typer av service bidrar även till att stärka näringslivets konkurrenskraft och till ett robust samhälle. När det sedan gäller förslag om insatser för att främja turism vill utskottet liksom föregående år framhålla att en naturbaserad turism är en betydelsefull del av besöksnäringen genom den sysselsättning och de bidrag till den lokala ekonomin och platsutvecklingen som denna turism skapar.

Vidare lämnas i två motioner förslag som ska kompensera för höga bränslepriser. Utskottet står bakom regeringens prioriteringar och förslag när det gäller sänkningen av skatt på bensin och diesel. I likhet med vad regeringen framför i propositionen bedömer utskottet att sänkningen bidrar till att dämpa höga kostnader för många som är beroende av bil i vardagen, inte minst på landsbygden. Utskottet ser därmed inga skäl till att vidta åtgärder med anledning av de nämnda motionerna.

Regeringen lämnar i propositionen även förslag om att i lagen om regionalt utvecklingsansvar ersätta uttrycket regionalt tillväxtarbete med uttrycket regionalt utvecklingsarbete. Bakgrunden till förslaget är att målet för den regionala tillväxtpolitiken ändrades 2019 och att utgiftsområde 19 i samband med detta bytte namn till Regional utveckling. Lagen om regionalt utvecklingsansvar har därefter inte ändrats och innehåller därför bestämmelser om regionalt tillväxtarbete som gäller för den tidigare målsättningen. Utskottet välkomnar förslaget och anser att det är rimligt att uttrycket regionalt tillväxtarbete byts ut så att lagen överensstämmer med målet och med den terminologi som i övrigt används inom området. Utskottet instämmer även med regeringen i att ändringen bidrar till att undanröja otydligheten på området.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 19 Regional utveckling och de förslag till bemyndiganden för 2024 som är knutna till anslagen. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag till lagändring. Följaktligen avstyrker utskottet de förslag till alternativa anslagsfördelningar som föreslås i motioner.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 19 (S)

Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Marianne Fundahn (S) och Isak From (S) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 29 november 2023 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 inte får överstiga 3 922 201 000 kronor 2024 (bet. 2023/24:FiU1). Eftersom Socialdemokraternas förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Socialdemokraternas budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Socialdemokraternas politik inom utgiftsområde 19.

Socialdemokraternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2023/24:2654 (S). Motionen behandlas i betänkande 2023/24:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 1 i det betänkandet. I det här särskilda yttrandet vill vi redovisa vår uppfattning om politikens inriktning när det gäller utgiftsområde 19, som även framgår av kommittémotion 2023/24:2635 (S).

Den politik vi förordar syftar till att hela Sverige ska leva och växa och att den utvecklingskraft som finns runt om i landet ska stärkas och tas till vara. Klyftorna mellan människor och mellan stad och landsbygd ska minska. För att möta vår tids samhällsutmaningar behöver varje landsända få möjlighet att utvecklas utifrån dess unika förutsättningar. För att Sverige ska kunna leda den gröna industriella revolutionen och skapa tusentals nya jobb anser vi att den regionala utvecklingspolitiken behöver gå i samklang med många andra politikområden. Inte minst är en fungerande arbetskrafts- och kompetensförsörjning en viktig del i en kraftfull regional tillväxtpolitik. Vi vill att regeringen ska fortsätta omlokaliseringen av myndigheter från storstäderna för att öka effektiviteten, ta vara på kompetens i hela landet och bidra till regional utveckling.

Regionalfondsprogrammen är viktiga för stora delar av Sverige. De program som den socialdemokratiska regeringen har sjösatt och som gäller fram till 2027 bör fullföljas. Likaledes är det viktigt att Fonden för rättvis omställning fortsätter att användas för att understödja den gröna industriella revolutionen i de särskilt utpekade regionerna.

Både offentlig och kommersiell service ska vara tillgänglig i hela landet. Det stöd till dagligvarubutiker som infördes av den tidigare regeringen har bromsat lanthandelsdöden. Alla ska ha ett rimligt avstånd till att kunna köpa mat eller hämta ut apoteksvaror, oavsett om man bor i glesbygd, på landsbygden eller i en storstad. Driftsstödet behöver därför bevaras. Vi anser även att fordonsbesiktningen skulle behöva tillgängliggöras i större delar av landet. Mot denna bakgrund har vi förordat en höjning av anslagen i förhållande till

regeringens förslag för att stärka servicen i glesbygd. Vi har även föreslagit att riksdagens bemyndigande att sälja Svensk Bilprovning AB ska återkallas.

Vidare har vi i vår budgetmotion föreslagit att det införs ett nytt anslag på utgiftsområdet som avser medel för att kompensera vissa hushåll för de höga drivmedelskostnaderna. Många hushåll drabbas hårt av de höga drivmedelspriserna, inte minst barnfamiljer. Enligt vårt förslag skulle invånare i kommuner som i huvudsak består av landsbygd och som har sämre tillgång till kollektivtrafik och större behov av egen bil få en högre rabatt, och invånare i större samhällen och städer skulle få en gradvis lägre tankrabatt. För detta ändamål avsatte vi 4 860 000 000 kronor i vårt budgetalternativ.

Sammantaget hade vi velat anvisa 4 880 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 19 för 2024.

2. Statens budget inom utgiftsområde 19 (V)

Birger Lahti (V) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 29 november 2023 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 inte får överstiga 3 922 201 000 kronor 2024 (bet. 2023/24:FiU1). Eftersom Vänsterpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förman för detta förslag. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Vänsterpartiets politik inom utgiftsområde 19. Vänsterpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2023/24:2385 (V). Motionen behandlas i betänkande 2023/24:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 2 i det betänkandet. Vänsterpartiets budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 19 framgår av partimotion 2023/24:2338 (V) och innebär följande.

Enligt min uppfattning är lanthandeln en bärande del av många mindre orters överlevnad. Men den lokala kommersiella servicen på landsbygden bör stärkas och lanthandeln behöver moderniseras. Behovet av digitalisering och effektivisering är stort men utrymmet för detta ofta litet för de verksamheter som berörs av det särskilda driftsstödet. Jag har därför förordat en speciell satsning i anslutning till driftsstödet för verksamheter i utsatta och sårbara områden. En sådan satsning skulle möjliggöra insatser för modernisering och digitalisering i verksamheterna under en tvåårsperiod. För detta ändamål anser jag att anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder borde ha ökats med 40 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Även om besöksintresset för Sveriges skyddade områden växer har många glest befolkade kommuner en negativ utveckling när det gäller sysselsättning och skatteintäkter. Dessa kommuner bär ett betydande ansvar för de kollektiva nyttor som ges av skyddade skogar med höga naturvärden. Jag anser att dessa kommuner bör kompenseras genom ökat statligt stöd för turistsatsningar och ett speciellt riktat stöd för bidrag till ökad turism till kommuner som har en

hög andel urskog. Anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder borde därför ha ökats med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Sammantaget hade jag velat anvisa 70 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 19 för 2024.

3. Statens budget inom utgiftsområde 19 (C)

Elisabeth Thand Ringqvist (C) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 29 november 2023 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 19 inte får överstiga 3 922 201 000 kronor 2024 (bet. 2023/24:FiU1). Eftersom Centerpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Centerpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Centerpartiets politik inom utgiftsområde 19.

Centerpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2023/24:2733 (C). Motionen behandlas i betänkande 2023/24:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 3 i det betänkandet. Centerpartiets budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 19 framgår av motion 2023/24:2743 (C) och innebär bl.a. följande.

När det gäller målet för den regionala utvecklingspolitiken anser jag att utgångspunkten för politikområdet är relevant. Det skulle dock behöva utredas hur staten kan agera mer samordnat för att nå politikens mål och samtidigt ge regionerna det ansvar och handlingsutrymme som de behöver för att kunna genomföra långsiktiga insatser lokalt och regionalt. Någon sådan utredning har inte gjorts på över 20 år. Även regelverken för de regionala företagsstöden och transportbidraget skulle behöva ses över för att bättre anpassas för mindre företag och tydligare bidra till ökad hållbarhet och jämställdhet. När det gäller genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik anser jag att regeringen bör verka för en samlad förvaltning av strukturfonderna på en myndighet, vilket skulle medföra resursbesparing av fondernas administration på nationell nivå och förenkla för de aktörer som ansöker om finansiering.

Regionernas insatser för att upprätthålla en tillfredsställande tillgång till kommersiell service är av stor vikt för livskraftiga samhällen. Den lokala butiken eller drivmedelsstationen är ofta en förutsättning för att en mindre ort ska kunna fungera och locka till sig invånare, företag och besökare. Mitt parti bidrog till att de offentliga satsningarna på stöd till kommersiell service på landsbygden ökade väsentligt under alliansregeringen. Bland annat initierades ett driftsstöd som bidrar till långsiktiga planeringsförutsättningar för lant-handlare i glesbygd.

Centerpartiet har inte lämnat några förslag om förändrade anslagsnivåer inom utgiftsområde 19 för de befintliga anslagen. Däremot lämnade partiet i sin budgetmotion förslag om ett nytt anslag för nedsättning av bränslepriser på landsbygden. Regeringen har föreslagit en sänkning av bränsleskatten med 80 öre. Jag anser att det är olyckligt att regeringen valde att sänka skatten på

bensin och diesel för alla, inklusive för de som bor i storstäderna. Jag menar att det är prioriterat att kompensera vissa hushåll för de ökade kostnaderna för drivmedel, men anser att det i stället borde vara hushåll på landsbygden som saknar rimliga alternativ till bil som blev kompenserade i första hand. Jag hade hellre sett ett mer kraftfullt och fokuserat stöd med innebörden att bilägare på landsbygden skulle få en nedsättning motsvarande 3 kronor per liter för en körsträcka på upp till 2 000 mil. För en person som hade nyttjat denna nedsättning maximalt skulle kostnaderna ha minskat med 3 600 kronor per år. Detta förslag hade varit tre gånger kraftigare än den skattesänkning av bensin och diesel som regeringen har genomfört.

Mot denna bakgrund hade jag velat anvisa 5 900 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 19 för 2024.

4. Statens budget inom utgiftsområde 19 (MP)

Elin Söderberg (MP) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den jag önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 19. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

Miljöpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2023/24:2689 (MP). Motionen behandlas i betänkande 2023/24:FiU1, och partiets samlade förslag framgår av reservation 4 i det betänkandet. Motionen innehåller dock inga avvikelser gentemot budgetpropositionen när det gäller anslagen inom utgiftsområde 19 Regional utveckling. I motionen lämnas däremot ett flertal förslag som syftar till ett hållbart samhälle och en levande landsbygd. Bland annat föreslås en särskild skattesänkning för boende i glesbygd. I det här särskilda yttrandet vill jag redovisa min uppfattning om politikens inriktning.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. Service, kommunikationer, kultur och mötesplatser är en förutsättning för att landsbygden ska fungera. Jag anser att fokus inom den regionala utvecklingspolitiken bör ligga på att ge Sveriges landsbygder goda förutsättningar som bidrar till en hållbar samhällsutveckling och uppfyllandet av Sveriges miljö- och klimatmål. Tyvärr kan jag konstatera att klyftorna mellan stad och landsbygd under alltför lång tid har ökat i Sverige. Detta har lett till de ojämlika villkor och förutsättningar som finns i dag, och som innebär förlorade möjligheter för såväl individer som samhället i stort. Det är min uppfattning att samhället ska finnas till för landets alla invånare och ge alla människor de rätta förutsättningarna för att utvecklas.

Jag och andra företrädare för Miljöpartiet har tidigare lämnat förslag om insatser som syftar till att stärka lands- och glesbygden. Det gäller exempelvis förslag om att förbättra förutsättningarna för såväl företag som privatpersoner

på lands- och glesbygd som har svårt att få lån till investeringar och förslag om en likvärdig tillgång till välfärd och samhällsservice. Vidare anser jag att lokala servicekontor bör byggas ut för att samordna offentlig och kommersiell service och för att bidra med stöd och rådgivning.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2023/24:1 Budgetpropositionen för 2024 utgiftsområde 19:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar (avsnitt 2 och avsnitt 3.8.2).
2. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2024 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt tabell 1.1.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:2338 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2023/24:2635 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2023/24:2743 av Elisabeth Thand Ringqvist (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt förslaget i tabellen i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2024 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
		S	V	C	MP
1:1 Regionala utvecklings- åtgärder	2 028 337	20 000	70 000	±0	±0
1:2 Transportbidrag	479 864	±0	±0	±0	±0
1:3 Europeiska regionala utveck- lingsfonden perioden 2014– 2020	334 000	±0	±0	±0	±0
1:4 Europeiska regionala utveck- lingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027	1 080 000	±0	±0	±0	±0
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>					
99:1 Kompensation för höga drivmedelskostnader	±0	4 860 000	±0	±0	±0
99:2 Nedsättning av bränslepriser på landsbygden	±0	±0	±0	5 900 000	±0
Summa för utgiftsområdet	3 922 201	4 880 000	70 000	5 900 000	±0

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2024 inom utgiftsområde 19 Regional utveckling

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	3 780 000	2025–2030
1:4 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027	4 200 000	2025–2030
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	7 980 000	

BILAGA 4

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar

Härigenom föreskrivs att 1, 2, 5 och 10 §§ och rubriken närmast före 5 § lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förslagen lydelse

1 §²

I denna lag finns bestämmelser om regionalt *tillväxtarbete* och om länsplaner för regional transportinfrastruktur.

I denna lag finns bestämmelser om regionalt *utvecklingsarbete* och om länsplaner för regional transportinfrastruktur.

2 §

Med regionalt *tillväxtarbete* avses i denna lag insatser för att skapa en hållbar regional tillväxt och utveckling.

Med regionalt *utvecklingsarbete* avses i denna lag insatser för att skapa en hållbar regional tillväxt och utveckling.

Regionalt *tillväxtarbete***Regionalt *utvecklingsarbete***5 §³

En region ska

1. utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin,

2. fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt,

3. trots 2 kap. 8 § andra stycket kommunallagen (2017:725) besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt *tillväxtarbete*, och

4. följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultaten av det regionala *tillväxtarbetet*.

3. trots 2 kap. 8 § andra stycket kommunallagen (2017:725) besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt *utvecklingsarbete*, och

4. följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultaten av det regionala *utvecklingsarbetet*.

10 §⁴

Statliga myndigheter som bedriver verksamhet i länet ska beakta den strategi som fastställts för länets utveckling.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2018:1348.

² Senaste lydelse 2018:1348.

³ Senaste lydelse 2022:1090.

⁴ Senaste lydelse 2019:944.

Länsstyrelsen och övriga statliga myndigheter ska inom sina verksamhetsområden lämna regionen det *biträde* som den behöver för regionalt *tillväxtarbete* och regional transportinfrastrukturplanering. De ska också löpande informera regionen om pågående och planerade verksamheter som har betydelse för länets utveckling.

Länsstyrelsen och övriga statliga myndigheter ska inom sina verksamhetsområden lämna regionen det *stöd* som den behöver för regionalt *utvecklingsarbete* och regional transportinfrastrukturplanering. De ska också löpande informera regionen om pågående och planerade verksamheter som har betydelse för länets utveckling.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.